

Časopis „NAPREJ“ izhaja dvakrat mesečno in sicer 4. in 18.

Uredništvo, administracija in ekspedicija: Idrija št. 75.

Vse denarne pošiljatve na naslov:

Upravništvo „Naprej“.

Vse dopise in spise na uredništvo.

NAPREJ!

Lastnik lista:

„Idrijska okrajna organizacija.“

Naročnina za celo leto: v Idriji (brez donašanja na dom): K 1.92, (z donašanjem na dom): K 2.40, po pošti K 2.50; v Nemčijo 3 krone.

Posamezne številke 8 vin.

Kaj pa mi?

Vesele vesti prihajajo iz gibanja naših hrvatskih sotrpinov. Poleg obstoječega centralnega strankarskega glasila ustanovili so sedaj še dvoje drugih. Sredi minulega meseca zagledala sta beli dan hrvaške javnosti štirinajstdnevnik „Napred!“ (Naprej!) ter mesečnik „Razredna borba“. Poleg tega pa so tudi že protokolirali „Našo snago“, jugoslovansko socialistično založniško zadružno... Vesela so ta znamenja, vesela zato, ker kažejo, kako se gibljejo naši sodruzi tam v bedni Hrvatski, kjer vladajo kljub zmagi koalicije — in kljub porazu madjaronstva še vedno praveče turške razmere. Ako se hoče na Hrvatskem ustanoviti časopis, ki bi izhajal vsak teden enkrat, treba je zato založiti državnemu pravdnistvu kavčijo v znesku 4000 kron. To dejstvo pač dosti karakterizira tiskovne razmere na Hrvatskem ter zadostno pojasnjuje težavno stališče delavskega, socialističnega tiska! Vendar si hrvatski socialni demokratje znajo pomagati. „Svobodno riječ“ niso mogli pretvoriti v tednik, kajti 4000 kron vreči v žrelo državnemu odvetniku, ne more kar tako delavska stranka. Zato so pa jeli izdajati drugi štirinajstdnevnik „Napred!“ in — eto finega tednika na šestih straneh velikega formata z dvema naslovoma! Lista sta izborna urejevana, resno pisana — čitatelj dobi utis, da je gibanje na Hrvatskem v rokah dobrih sodrugov, ki imajo krepko voljo ter vso potrebno energijo, da organizirajo zanemarjeni hrvatski proletarjat.

Poleg „Napreja!“ izdali so tudi prvo številko „Razredne borbe“, socialističnega mesečnika. Prvi zvezek ima prav zanimljiv obseg. Naslovi člankov: Razredna borba, Inteligenca in socializem, Nova faza razvoja kapitalizma na Hrvatskem, Centralizacija našega strokovnega gibanja, Mali ali veliki prispevki, Delavsko gibanje v Dalmaciji i. t. d. povedo že, da je res vsebina prav mnogovrstna in interesantna.

Ustanovili so dalje — kakor je gori omenjeno — založniško zadružno „Naša snaga“. Namen „Naše snage“ je: 1. izdajati lepake, brošure, knjige, časopise in vse podobno, kar spada v tiskarsko stroko; 2. ustanoviti ter urediti v lastni režiji upravljane knjigarne, papirnice in vse drugo, kar zahteva točka a), to je: tiskarne, knjigoveznice, litografije i. t. d., 3. sodelovanje v drugih združnih ali delničarskih podjetjih, katerih naloga je gospodarska organizacija delavskega ljudstva; 4. sprejemanje in obrestovanje hranilnih vlog. — „Naša snaga“ je zadruga z omejenim jamstvom, v začasnem vodstvu so: kakor ravnatelj sodrug V. Korać, kakor blagajnik sodrug F. Krsnik, kakor kontrolor sodrug S. Tanić.

Dalje so se zagrebske strokovne organizacije centralizirale v „medstrokovnem odboru“. Resno se tudi že deluje na to, da se vse delavske strokovne organizacije po Hrvatski in Slavoniji organizujejo...

Sami veseli pojavi, sama vesela znamenja! Giblje se torej na slovanskem jugu, celo Hrvati napredujejo torej tako lepo — vstaja Osjek, Požega, Vukovci, Belovar, Zemun, Karlovec, Varaždin... Povsod

vzbuja socialistična misel novih in novih bojevnikov.

In mi Slovenci? Kaj pa mi? Slovenski proletarec v Mariboru, Celju, Novem mestu, Kočevju, Kranju, Jesenicah, Postojni, Gorici — kje si? Kje so kakšna vesela znamenja? Kje veseli, človeka vzbujajoči pojavi?! In vendar svoboda med Slovenci, — po Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem je vsa druga kot na Hrvaškem, kjer se šele pripravlja okence, skozi katero zasijejo ustavne svoboščine za delavsko ljudstvo.

Napredek slovenskega socialističnega časopisja, kje si?! Kje odpočivate pozivi za ustanovitev tiskovne zadrage, kje delovanje za ustanovitev tiskarne?

Letos bo strankarski zbor! Naloga organizovanih sodrugov bo, da povedo, kako pojdemo dalje? Ali tako kot dosedaj?

Hrvatski sodrugi naj nam bodo za vzgled!

Idrija, meseca julija 1906.

A. Kristan.

Seja občinskega odbora idrijskega

(vršča se dne 27. m. m.).

Župan J. Šepetavec otvori sejo ter naznani dnevni red: 1. sprejem v občinsko zvezo; 2. volitev enega svetovalca; 3. volitev sirotinskih očetov; 4. volitev v odseke (šolski, stavbeni, zdravstveni, ubožni in računski); 5. poročilo glede vodovoda «Lačna voda»; 6. prošnja posestnikov «za gradom» in «na Lenštat» ter 7. tajna seja.

1. Občinski tajnik prebere prosilce v občinsko zvezo, konstatuje opravičenost njih prošnje, nakar se vsem ugod.

2. Župan pravi, da je zadnjič pri volitvi občinskih svetovalcev dobil eden odbornik (sodrug A. Kristan) le 14 glasov, ker pa je bilo 28 odbornikov navzočih, torej je znašala nadpolovična večina 15. Voliti se ima torej danes enega svetovalca — klub narodnih občinskih odbornikov se je namreč pritožil proti izvolitvi sodruga

A. Kristana . . . Sodrug A. Kristan protestuje proti takemu ravnanju. Njemu ni nič na časti občinskega svetovalca, gre se mu za pravilno postopanje! Konstatira, da je bilo v zadnji seji kakor pri volitvi župana oddanih 27 glasovnic — in 14 glasov je zato nadpolovična večina. V zapisniku zadnje seje je napačno vpisano: oddanih 28 glasovnic — protestuje proti temu in zahteva zabeležitev tega protesta. — Župan pove, da je v zapisniku res napačno navedeno število oddanih glasovnic, vendar mu je c. kr. okrajni glavar rekel, da je odločilno število navzočih odbornikov in ne oddanih glasovnic. To mnenje je zastopal tudi odbornik H. Sturm. Sodrug J. Kokalj je takšnemu tolmačenju oporekal, nakar je izjavil sodrug A. Kristan, da se mu ne gre za svetovalsko čast, marveč edino za pravilno postopanje — zato je tudi protestiral, nima pa končno nič proti temu, da se danes zopet voli še 1 svetovalec. Župan nato: torej prestopamo k volitvi. Sodrug Kokalj se oglasi k besedi: «Predlagam, da se voli ustno.» Odbor ta predlog sprejme, in začne se voliti. Prvi odbornik prvega razreda hoče voliti kandidata narodnega kluba g. A. Perkota, ki izjavlja, da ne sprejme kandidature, ker je volil vprvič A. Kristana in ga bode tudi danes. Nato dobi tri glasove notar Pegan, ki izjavlja: ni me treba voliti, ker ne bom izvoljen, in predlaga g. Matevža Kobala ter mu odda glas, nakar dobi g. M. Kobal pet glasov, sodrug A. Kristan pa 18 glasov, notar Pegan je dobil na to še Kristanov glas, kar je zbudilo precej veselosti. Proglasila se je nato izvolitev sodruga Antona Kristana za svetovalca, kar je galerija burno aplavdirala.

3. K točki: volitev sirotinskih očetov poroča odbornik H. Sturm, ki razloži nalogo in zmisel te korporacije. Pravi, da je nepotrebno voliti, ker je županstvo že nekaj mož naznanilo, nekaj se jih bo še privzelo, ko se bode moglo konstatirati, koliko varovancev bi prišlo na enega sirotinskega očeta. Otrok brez staršev je v Idriji okrog 150, dolžnost sirotinskega

očeta pa bo paziti, ali vrše varuhi svoje dolžnosti nad varovanci. — Poročilo se sprejme na znanje ter nazor poročevalca odobri. Sodrug A. Kristan še pripomni, da naj se pri privzemanju mož v sirotinski odbor pazi na to, da bodo vsi okraji zastopani.

4. Volitev v odseke se je izvršila takole: V šolski odsek: sodrugi Anton Kristan, Ivan Kokalj in Alojzij Uršič ter gg. Alojzij Pegan, Henrik Šurm, Josip Korsič in Matej Kobal; v stavbeni odsek: gg. Karol Svoboda, Valentin Lapajne, Andrej Perko, Mijo Stravs in rudarji Ivan Tukač, Ivan Mohorič ter sodrug Ivan Velikanje; ubožni odsek: sodrug Ivan Kokalj, Franc Kobal, Alojzij Uršič, mizar Mijo Tratnik, gostilničar Alojzij Kobal, trgovec Valentin Lapajne in kancelist Baltazar Baebler; zdravstveni odsek: sodruga Anton Kristan in Anton Kogej, rudar Ivan Tukač, zdravnik Ivan Šuntar, živinozdravnik Andrej Perko ter kancelista Baltazar Baebler in Filip Vidic; računski odsek: sodruga Anton Kristan in Alojzij Uršič, rudar Ivan Tukač, paznik Franc Šinkovec, posestnik Mijo Stravs, kancelist F. Vidic in notar A. Pegan.

5. Župan poroča o zadevi vodovoda Lačne vode, predloži tudi tozadevne načrte ter naznanja, da je naročil že potrebne cevi in prosi za to naknadnega dovoljenja, čemur se ugotovi. Poročilo se odobri ter izroči stavbenemu odseku v daljno uporabo.

6. Prošnji posestnikov za gradom in na Lenštat se oddasta stavbenemu odseku. Istotako se oddasta stavbenemu odseku predloga sodruga A. Kristana: 1. naj se končno vendar postavita prepotrebni stranišči, za koje se je določilo že potrebno svoto v proračunski razpravi za l. 1906; 2. naj se napravita dva javna prostora za pranje, in sicer: odtekajoča voda iz javnega vodnjaka na glavnem trgu naj se spelje po cementnih ceveh v Nikavo, pri izlivu naj se pa napravi veliko cementno korito s pripravami za pranje; »tomenca« pri Petriču naj se uredi istotako. Stavbenemu odseku se odda predlog sodruga J.

Kokalja glede vodovoda na Brusovšu in Leopoldovem.

Mijo Stravs vpraša: kako to, da so po Idriji še vedno svetilnike s petrolejkami, ko imamo električno luč. Župan pojasnjuje, da je v pogodbi z elektrarno rečeno, da morajo stati petrolejke, katere elektrarnar prižge, ako se mu pri elektriki kaj pokvari. Mijo Stravs vpraša, zakaj potem noben ne popravi svetilnikov — župan odvrne, da je to Kogovškova reč in da ga bo opomnil nato.

Sodrug A. Kristan predlaga v daljšem govoru, naj se župana pooblasti, da stopi s čitalničnim odborom v dogovor radi prekinjene pogodbe, ki jo je čitalniški odbor sklenil pred štirimi leti z občinskim odborom. Župan je, pripoveduje govornik, v svojem govoru ob priliki izvolitve za župana naglašal potrebo javne čitalnice in knjižnice, ako se hoče to izpolniti, se mora dobiti prostore, in lepših prostorov pač ni, kot so oni nekdanje provizorične realke! — Župan pojasnjuje, da je že stopil v tem oziru v dogovor, nakar odbor sprejme Kristanov predlog.

Stavbenemu odseku v pretres se oddajo: poprava kanalov v rožnih ulicah, čiščenje Nikave in več v cestno upravo spadajočih popravil. Stavbeni odsek bo imel dosti dela, nujnega dela — možje v tem odseku naj gredo nemudoma na delo, da se bo namreč prešlo iz besedi v dejanja. Dosedaj je bila navada, da se je le sklepalo, izvršilo pa se sklepov ni!

Odbornik L. Lapajne urgira sklep glede električne luči na prodajalni Jelenca, kjer mora celo noč goreti, ker je tam precejšnja frekventacija zjutraj med 3. in 4. uro, ko gredo rudarji na šiht in iz šihta.

Odbornik Mijo Stravs poroča o ceveh gasilnega društva, ki so res v slabem stanju — sodrug Anton Kristan predlaga, naj Mijo Stravs in župan pregledata natančno orodje gasilnega društva ter v prihodnji seji o tem poročata. Sprejeto.

Končno predlaga sodrug Anton Kristan, naj se od sedaj naprej imenujeta vedno dva overovatelja zapisnika

seje, da ne bo tako, kot je bilo dosedaj. Se sprejme, nakar imenuje župan za overovatelja te seje sodruga A. Kristana in g. Val. Lapajmeta.

Na to se je vršila tajna seja, v koji so se razpravljale neke osebne zadeve, o katerih se bo brzkone še več pisalo.

Ogenj v premogokopih in rudnikih.

Rudarski inž. H r i b s k i je napisal nastopni članek:

V poslednji dobi so zahtevali ognji v rudokopih na mnogih krajih toliko človeških žrtev in povzročili toliko škode v rovih, da se mi zdi prav v tej dobi umestno, napisati nekoliko vrstic o vzrokih in nasledkih takih ognjev in o pripomočkih proti njim.

Najrajši nastanejo ognji v premogokopih, kjer se vname premog in les, s katerim so jame zavarovane. Mnogo ognjev pa je bilo že tudi v drugih rudnikih, kjer se je vnel le jamski les.

V rudnikih nastane mnogokrat ogenj, kakor na površju zemlje, po neprevidnosti. Za razsvetljevanje jam, kjer ni treskavih plinov, rabijo rudarji odprte svetilke brez stekla in mreže. Kadar rudar koplje, vrta ali sploh dela v jami kaj drugega, obesi svojo svetilko na les, s katerim je rov podprt. Če ni pri tem oprezen, da obrne plamen od lesa, se isti prav lahko, posebno pa v suhih jamah, vname. V rudnikih je tudi mnogo strojev, s katerimi si mora radi ognja zelo oprezno ravnati. Zopet v drugih slučajih je povod ognja na površju zemlje. V bližini rovo nastane ogenj in se razširi po istem v jamo.

Izmed mnogoštevilnih sovražnikov rudarja so gotovo najhujši treskavi plini. Pri izpremembi organskih rastlinskih tvarin v premog se razvijajo različni ogljikovi plini in sicer posebno ogljenčeva kislina, ogljenčev oksid in takozvani močvirni ali jamski plin

ali metan. To je zmes ogljika in vodika, ki je lažja kakor navadni zrak, brez barve in duha in ne obtežujejo dihanja, vendar pa gori. (To je oni plin, ki vhaža tudi na močvirnatem svetu iz zemlje, se v zraku sam vname in dela nevednim in praznovernim ljudem mnogo preglavice. Če vidijo ponoči ta plin, ki se vname sedaj tu, sedaj tam, pravijo, da so videli »Vedeže, Vedavnike, Faglavnike« in kakor jih še imenujejo. Uredništvo.) Ako je popolnoma čist in uhaja skozi majhno luknjo, gori z mirnim, modrikastim plamenom, pri čemur se razvija vodena para in ogljenčeva kislina. Če se pa vname v gotovem razmerju nahajajoča se zmes tega plina in zraka, zgori zelo hitro. Posledica tega neizrecno hitrega zgorenja, pri katerem nastane silna vročina, je eksplozija, ki usmrti žal še vsako leto mnogo rudarjev. Tega sovražnika imenuje rudar »treskavi plin«. Posledica takih eksplozij je dostikrat ogenj, zlasti v suhih premogokopih, kjer je v zraku mnogo premogovega prahu.

Dostikrat pa nastane ogenj vsled naravnih procesov, takorekoč sam od sebe in to posebno v kamenenem premogu. Te vrste premog ima namreč lastnost, kisik iz zraka vsrkavati. Čimveč premoga pride v neposredno dotiko z zrakom, to se pravi z drugo besedo, čimvečje je površje premoga, katerega obdaja zrak, temveč kisika lahko vsrka premog v se. Tako vsrkani kisik se spaja kemično z ogljikom, pri tem raste v premogu gorkota, premog začne tleti in s časom na zraku tudi s plamenom goreti.

Ravnotako povzroča razkrojavanje žveplenega krševca (Schwefelkies) in sploh krševca, ki je raztresen med premogom in škrļevcem, stopnjevanje gorkote, s časom tlenje in plamen. Ta naravni proces pospešujeta zlasti še slabi zrak in vlažnost.

Predznaki take ognjene nevarnosti so: potenje premoga in škrļevca, stopnjevanje toplote, soparni zrak, slab duh, težko dihanje, slabo gorenje luči i. t. d. Konec prih.

ZMES.

Volilna reforma je malone zagotovljena. Odsek za volilno reformo je dokončal najtežavnejši del svoje naloge, namreč določil je končno število mandatov za celo zbornico ter za vsako posamezno deželo. Zbornica bode štela 516 poslancev, doslej jih je bilo le 425. Slovenci smo imeli dosedaj 15 poslancev, odslej jih bomo imeli 24 — in še se najdejo ljudje, ki se upajo trditi, da bomo po novi volilni reformi Slovenci na slabšem. Koliko Slovani pridobe, kaže nastopno:

	Doslej	Poslej
Čehi	87 posl.,	108 posl.
Poljaki	72 „	81 „
Slovenci	15 „	24 „
Hrvatje in Srbi	13 „	13 „
Rusini	10 „	33 „
	197 posl.	259 posl.

Slovani pridobe torej celih 62 mandatov. Pomisliti moramo tudi, da so bili med 87 češkimi in 72 poljskimi poslanci precej mnogi, katere se bi sploh ne smelo prištevati Čehom, oziroma Poljakom. Da ni volilna reforma vsem ustregla, je vzrok v današnji sestavi parlamenta. Da Slovani nismo dobili prav toliko, kolikor bi nam šlo po številu, je seveda obžalovati, ali radi tega vpiti in razbijati: raje nobene volilne reforme kot tako, kaže, da se je sploh nasprotno volilni reformi, ki da delavstvu enake pravice. — Volilna reforma sicer še ni povsem gotova, bo še precej boja, dokler postane zakon, ali da postane zakon še letos, o tem ni dvoma, kajti delavstvo stoji in bo stalo na straži, da primerno odbije vse sovražne naskoke. Klavarno ulogo igrajo naši liberalci v vprašanju volilne reforme. — «Slov. Narod» z največjim veseljem beleži vsak pojav, ki se pokaže proti volilni reformi. Klerikalci pa udarjajo na «ta velki boben», kakor bi šli za volilno reformo iz najčistejše ljubezni — vsakdo pa sicer ve, da so šli zanj v boj iz dolgo prevdarnene sebičnosti.

Revolucija v Rusiji. Ruski car je naredil zopet budalost, ki so bo nad njim kravavo maščevala. Razpustil je dumo ter sporočil, da se razpišejo volitve zanj — drugo leto. To pomeni faktučni «statstrajh», državni prevrat! Carju in njegovim svetovalcem je že dolgo šlo po glavi, kako bi se znebili neljube jim dume, ki ni bila pohlevna služkinja absolutičnih želj carskih, marveč res nekako zastopstvo ruskega prebivalstva. Zdaj zopet vlada car s svojimi rablji — bombe zopet prepevajo pesem boja, kri teče v potokih in oznanja prihod nove ere. Natančnih poročil nimamo, kajti vsa poročila dosedaj o stanju v Rusiji so nejasna. Poroča se celo o nekem sumljivo tihem miru, ki je navadno pred epohalnimi dogodki. Golovo pa je, da bukne v kratkem vstaja, kakršne še ni pomnila Rusija, ki je zadnje čase doživela prav veliko bridkih dni.

Odbor «Akademije» je razposlal te dni na vsa bralna društva in čitalnice sledeči poziv: «Tudi med Slovenci začenja prdirati spoznanje, da je treba skrbeti za izobrazbo širših mas. Ta izobrazba mora biti umska in npravna. Ako pa hočemo, da bo tzv. poljudno delo uspešno, mora biti organizovano, sistematično. «Akademija» si je naložila nalogo, da širi med slovenskim narodom omiko v naznačenem zmislu. Ne more pa zadoščati vsem potrebam, ako ne najde zaslombe in podpore po vseh večjih krajih na Slovenskem. Take zaslombe in podpore naj bi bile čitalnice, bralna in akademična društva. «Akademija» nasvetuje, da bi čitalnice, bralna in akademična društva kot redni člani društva posredovala med njim in med ljudstvom s tem, da 1) vzbujajo zanimanje za delovanje «Akademije» in pridobivajo somisljenikov in prijateljev; 2) da po svoji možnosti javljajo predavatelje in predmete predavateljev, ki so potem društvu na razpolago za okrožja dotičnih čitalnic, bralnih in akad. društev; 3) da se vrši vse delo enotno po enotnem načrtu in enotnem

duhu, upoštevajoč pri tem lokalne potrebnosti in prilike. Odbor «Akademije» se torej obrača s prošnjo, da nam blagovolite do konca meseca avgusta odgovoriti na sledeči vprašanji: I. Ali smatrate naš nasvet za potreben in možen? II. Ali ste pripravljeni stopiti kot društvo k «Akademiji» in delovati za njen namen? Ko dobimo vse odgovore, se bo odbor posvetoval o došlih nasvetih in se bo končno sklepalo o njih pri občem zboru, na katerega bi prišli delegatje vseh onih čitalnic, bralnih in akad. društev, ki se javijo kot člani «Akademije». Odgovori naj se pošiljajo na tajnika društva (Ljubljana, Breg 16/II.). — V Ljubljani, meseca julija 1906. Za odbor «Akademije»: Dr. Vladimir Ravnihar, tč. predsednik; dr. Dragotin Lončar, tč. tajnik.

Iz idrijskega okraja.

Kako brihtni da so Pavliha et tutti quanti tam doli v katoliški družbi, o tem je čitati prav veliko v sobotnem «Slovincu». Vse delajo sami, celo sode valijo, žaklje nosijo, izplačujejo denar, pisma pišejo, trgovske knjige vodijo, preostale dividende zaračunavajo v splošno izplačilo — dà, dà, vse sami, sami rudarji, nobenega duhovnika ni med njimi, ne učitelja, ne paznika. Pri mokračih pa so sami tuji . . . — Oglejmo si nekoliko to bedasto baharijo! Pri nas so v načelnstvu: sodr. A. Kristan, vpokojeni rudar Ivan Podobnik in aktivni rudar Ivan Seljak — v prodajalnah in v mlinu pa izvežbane trgovske, oziroma obrtne poslovne moči. V nadzorstvu je 9 rudarjev, katerih vsakdo ima v peti več pameti, kot marsikateri slavni katoličan iz zadrage . . . In naše občno konsumno društvo ima nad 400.000 kron prometa! Imamo 4 hiše, valjeni mlin, gozdove, travnike — kreditni odelek — dve prodajalni . . . Kaj pa slavni, brumni in brihtni katoličani? Imajo malo botogo, v kateri je vse dražje, kot pri Filipu Poljanski ali pa pri Frajtartju. Prometa imajo okrog 200.000 kron. Prodajo vsako leto manj. V letu 1903 so prodali za 100.219 kron 54 vin., v letu 1904 za — 94.094 kron 33 vin., v letu 1905 pa za 93.031 kron 34 vin. — torej vsako leto prodajo manj! Leta 1904 so prodali za 6000 kron manj kot 1903, leta 1905 pa so prodali za 1000 kron manj kot 1904. Tako gredo rakovo pot, dasi imajo same brihtne in brumne načelnike. V nadzorstvu seveda imajo same «oberknape». Leta 1905 je bil predsednik nadzorstva «lehrhajer» Franc Oswald, drugače katehet. Podpredsednik nadzorstva «unterhajer» Anton Kumer (drugače c. kr. zbiralniški paznik), člani nadzorstva so bili: «oberhajer» Mihael Arko (drugače idrijski dekan), «unterhajer» Ivan Petrič (drugače c. kr. paznik) ter resnični rudar Franc Kavčič. Torej: med petimi

«Akademija», ljudsko izobraževalno društvo s sedežem v Ljubljani, ima namen: delati za umstveno in moderno znanstveno izobrazbo. Namen svoj izvršuje: sklicujoč javne shode in sestanke, izdavaajoč izobraževalne časopise in spise, razširjajoč spise in knjige med članovi s čitalnicami in knjižnicami, z znanstvenimi in strokovnimi predavanji in razgovori, s peticijami, spomenicami i. t. d. «Akademija» je že priredila lepo število predavanj, zlasti prvi čas življenja — par mesecev sem pa ni veliko čuti o «Akademiji», vendar gorenji «poziv» daje upanje, da «Akademija» ne pojde po poti vseh slov. izobraževalnih društev, ki so se v početku jako lepo razcevela ali kmalu tudi zaspala.

člani nadzorstva en sam rudar! Pri nas, pri mokračih pa med vsemi 12 člani predstojništva in nadzorništva je edini sodrug Anton Kristan, ki ni rudar ter je «tujec», napram njemu pa je seveda dekan Arko «domačin!» Smejati se je katoliškim mazačem. Zlažejo se, da zasmrdi, takoj pa se prekrizajo, vzdihnejo sladke besede «Jezus, Marija in sv. Jožef» ter se — zlažejo iznova, da je vsa okolica zasmradena.

Brihtni pa so, brihtni, katoličani! Ako bi jim slavni c. kr. erar ne dajal stanovanja ter pribežališča za prodajalno, pa bi morali iti pod most kljub brihtnim možakom!

Rekurze da so delali brihtni katoličani, piše «Slovenec», ter da so našega urednika rudarji za razpisano nagrado imenomoma pozvali. Hm! Lažnivci katoliški, povejte nam enega samega človeka, ki je nas pozval, oziroma vprašal za nagrado . . .

Delo bo imelo uspehe, krščansko delo namreč; dà, dà, mi čakamo uspehov, bojimo pa se, da jih bomo čakali zaman. — Mi pa le psujemo — piše «Slovenec» — in psovanje je zaničljivo! Hm! — Eno je gotovo, če bi hoteli dati krono tistim, ki psujejo, obrekujejo, lažejo in zavijajo resnico, potem bi morali to dobiti katoliški dopisniki idrijskih novic po «Slovincu», «Naši moči», «Domoljubu» in po vseh podobnih cunjah s katoliškimi franžami.

«Slovenec» noče povedati, koliko je dal dekan, oziroma koliko so plačali klerikalci socialnim demokratom za pomoč pri zadnjih deželnozhorskih volitvah. Piše le: «Bilo je že veliko javnih političnih shodov, a niti eden se še ni osmelil trditi, da bi bil naš mandat plačan.» Z veseljem vsprejemamo to na znanje, kajti to potrjuje, koliko poštenjši so nasprotniki ničvrednega klerikalizma, kot so pristaši njegovi. Nasprotniki klerikalcev niso nikoli

rekli, da bi kdo zato kaj plačal socialnim demokratom, ker so pripomogli klerikalcem do zmage; klerikalci pa so bili v svojem «Slovenec» tako podli in umazani, da so takoj vzeli sumničenje v svet: koliko so dobili socialni demokratje, ko so pomagali liberalcem do zmage?! Iz teh dveh slučajev se vidi vsa mizernost klerikalcev! Fej! Stokrat fej — takim brezstidnim kreaturam in taki brezstidni, umazani taktiki!

Dekan Arko naj pa vendar pove, kako je s stvarjo! Če misli, da so socialni demokratje res kaj dobili za to, ker je prišlo 6, oziroma 7 socialnih demokratov v občinski odbor vsled skupnega nastopa obeh strank — pove naj, govori naj! Ako misli, da so kaj dobili, potem gotovo ve, kako je bilo pri zadnjih deželnozborskih volitvah, koliko je šlo iz klerikalne kase v socialno-demokratično! Gospod dekan, na dan! Govorite, če ste poštenjak!

Lovski zakupi. Zakupna dražba lova idrijske občine je povzdignila zakupnino temu lovu na 200 kron, popreje je bilo — 40 kron. Lov spodnjeidrijske občine pa je dobilo delavsko lovsko društvo za 83 kron, dočim je bila popreje zakupnina zelo visoka. Lov občine Dole pa se je brez dražbe prepustil staremu najemniku.

Pametna misel. V «Čitalnici», kjer je zbirališče takozvane idrijske liberalne gospode, so se pojavila nekaka notranja nesporazumljenja. V četrtek dne 12. m. m. je bil celo izvanredni občni zbor. Prigodom tega je nekdo predlagal v «Slov. Narod» z dne 11. m. m., naj se ta «Čitalnica», ki nima prav nič pomena v nobenem oziru, raje razpusti, in najse tisti lepi prostori, katere je Dragotin Lapajne v imenu občine daroval na 25 let «Čitalnici», uporabljajo za kaj pametnejšega. Res, pametna misel, žal le, da se ni uresničila. Kaj bi se dalo napraviti iz teh prostorov?! Lepi bi bili ti za javno ljudsko knjižnico, za javno ljudsko čitalnico, za predavanja, koncerte, shode — skratka: dalo bi se napraviti prav prijazno domovanje ljudske izobrazbe, kar bi bilo v čast občine. Kompetentni krogi naj se o tem razmislijo.

Našim prijateljem! Razširjajte naš list, kjerkoli morete. Naj ne bode delavske hiše daleč naokrog, ki bi ne imela «Napreja». Delavski časnik spada v delavsko domovanje.

Veselica za Vilharjev spomenik, ki bi se imela vršiti dne 29. m. m. na vrtu g. Grudna, se radi neugodnega vremena ni mogla vršiti. Kdaj bode — oznanj pravočasno godbeno društvo, ki je prireditelj te veselice. — Veselica ženskega društva «Veda» se je tudi preločila na nedoločen čas.

Ponesrečil se je pri stavbi Lojkove hiše zidar Jakob Tratnik iz Lašče; padel je zelo globoko ter se na več mestih težko poškodoval. — Umril je ključavničar Šorman zaradi preobilnega zauživanja žganja. «Slovenec» piše, da je bil Šorman njihov pristaša ter da ga je bog poklical, da bo sedaj godel v koru «nebeških muzikov» ... Na l. ... ali na flavto?

Izjava.

Podpisani Pavel Žonta, rudar iz Idrije, obžaluje s tem vse svoje žaljive besede, ki jih je govoril o rudarjih Jožefu Kogejcu II. in Tomažu Filipiču na binkoštno nedeljo pri Janezu Čuku.

Idrija, 16. julija 1906.

Pavel Žonta l. r.

Vsak delavec in vsaka delavka mora biti član svoje zadruga ter nakupovati le v zadrugi prodajalnici, kar se prodaja! Svoji k svojim! Delavec k delavcu!



Skrb vsake gospodinje je posvečena družinski blaginji!

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

Je po Kathreinerjevem načinu svojega proizvajanja okusna, zdravju v prospeh in poceni, ima torej neprecenljive prednosti za vsako gospodinjstvo!

Poudarjajte pri nakupovanju izrečno ime Kathreiner in zahtevajte le izvirne zavoje z varstveno znamko župnik Kneipp.

Janez Vidmar
čevlarski mojster
v Demšarjevi hiši

se priporoča cenj. delavcem v izdelovanje vsake vrste obutev trpežno in po nizki ceni.

Rastlinski liker in rastlinska grenčica



sta sestavljena iz najzdravilnejših planinskih rastlin, podpirata in pospešujeta prebavo, krepita želodec in ž njim celo človeško telo ter sta vsled teh svojih odličnih lastnosti najboljša izdelka te vrste.

Edini izdelovatelj:

Anton Jelenec v Idriji

imetelj rastlinske destilacije „Jelen“.

10—3